

VEČERNI LIST

Cena celoletno po pošti K 40.—, za Ljubljano K 36.—
 „ polletno „ „ 20.— „ „ 18.—
 „ četrtletno „ „ 10.— „ „ 9.—
 „ mesečno „ „ 3.50 „ „ 3.—
 Uredništvo in uprava: Kopitarjeva ulica 6. — Telefon 50.

NEODVISEN DNEVNIK

Inserati: Enostopna petivrsta (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po 50 vin., za dva- in večkrat po 45 vin. — Ob sobotah dvojni tarif. — Poslano: Enostopna petivrsta K 1.—. — Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 3. uri popoldne.

Vrednost žigosanih bankovcev zrasla!

Višja vrednost prekokolekanih, ozir. žigosanih bankovcev Jugoslavije se je po najnovejših brzojavkah pojavila že v Budimpešti.

»Neue Freie Presse« poroča iz Budimpešte, da imajo tam naši žigosani bankovci za 5 % višjo vrednost, kakor navadni nežigosani bankovci Avstro-ogrške banke. Tako da Madžari plačajo n. pr.

za naš žigosani stotak 105 kron nežigosanega denarja.

To je za naše gospodarstvo vesela novica, ker nam kaže, da je sodba inozemstva o naši novi državnosti ugodna. Paziti bode treba tembolj, da se nemški in madžarski denar ne bo utihotapljal k nam in našo valuto poslabševal.

Nemci protestirajo proti žigosanju bankovcev.

Avstrijsko-ogrška banka je vložila protest proti žigosanju bankovcev v Jugoslaviji in sicer na tri mesta: 1. na nem-

ško avstrijsko vlado in na vlado drugih narodnih držav; 2. pri protestni seji generalnega sveta; 3. na vlade ententnih držav.

Laška propaganda z Wilsonom.

Razočarani Orlando.

Wilson je prevzel, kakor poročajo listi, osebno posredovanje v sporu med Italijo in Jugoslovani. Sedaj hiti italijanska propaganda, ki ima v vseh važnih mestih svoje ekspoziture, vplivati na javno mnenje, da se reši vprašanje Trsta in Gorice v prid Italijanom. Plod te propagande je tudi naslednja najnovejša brzojavka:

Rotterdam, 17. jan. Listi poročajo iz Pariza: Orlando je zelo razočaran zaradi Wilsonovega stališča napram italijanskim aspiracijam. Orlando zastopa sicer zmer-

nejše stališče nego Sonnino, ki hoče preko londonskega pakta celo Dalmacijo. Orlando je bolj dobrohoten ter hoče dati Jugoslovanom koncesije za Dalmacijo, medtem ko Reko zahteva za Italijo. Wilson pa vztraja na svoji zahtevi, da naj Reka pripada Jugoslaviji, ki bo tam imela svoj naravni izhod na morje. Morje se Jugoslovanom ne sme zapreti, zato morajo dobiti Reko, četudi tam prebiva nekaj Italijanov. Dovolj je, če se ugotovi italijanskim zahtevam glede Trsta in Tiroi, ki so opravičene.

Kaj morajo Nemci izročiti ententi!

Trier, 17. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad poroča: Za podaljšanje premirja za en mesec je maršal Foch v imenu alirancev stavil tele pogoje: Za kazen, ker niso oddali zadostnega števila lokomotiv in železniških voz, morajo oddati Nemci še nadaljnjih 500 lokomotiv in 1900 vagonov. Razen tega morajo Nemci oddati nastopne poljedelske stroje in poljedelsko orodje v dobrem stanju in z vsemi, za 18 mesečni obrat potrebnimi nadomestki, in sicer do 15. februarja: 400 skupin parnih plugov, 6500 sejalnih strojev, 6500 strojev za pogojenje, 6500 oral, 6500

brabantskih plugov, 12.500 bran, 6500 bran, 5000 valjarjev, 2500 kosilnih strojev, 2500 obračevalcev sena in 3000 povezovalnih kosilnic. Vse te predmete morajo Nemci izročiti, tudi ako vrnejo poljedelski material, ki so ga bili pobrali in odnesli, ali pa storili nerabnega. Kot garancijo za izpolnitev teh novih pogojev si vojaško poveljstvo pridržuje pravico, zasesti del štrasburške trdnjave, ki ga tvorijo utrdbe na renskem desnem bregu in pa 5 do 10 kilometrov široki ozemeljski pas pred temi trdnjavami.

Note in dejanja.

Zunanji urad Nemške Avstrije je razposlal nevtralnimi in vojujočim se državam noto, v kateri se skuša opravičiti zaradi divjanja nemških tolpa na Koroškem. V tej svoji noti se predstavlja Nemška Avstrija svetu kot mirojubno jagnje, ki mu požrešni slovenski volkovi kalijo življenje. Nemška Avstrija odklanja vso odgovornost za barbarska dejanja, ki so se storila na našem koroškem ozemlju; Nemci da niso nikjer napadli slovenskega prebivalstva. Zunanji urad trdi, da je vojska na Koroškem le posledica slovenskega izzivanja; nemško prebivalstvo da je dolgo potrpe-lo, toda zasedba nemških mest in vasi je naposled prebivalstvo prizadetih krajin tako razjarila, da se kljub pomirjevalnim poskusom nemško-avstrijske vlade izbruh ljudske nevolje ni dal preprečiti. Tako je, pravi nemški zunanji urad, prišlo do po-bojev.

Kakšni so bili ti pomirjevalni poskusi nemške vlade, kažejo bolj njena dejanja, nego njene besede. Z njeno vednostjo in odobravanjem se je razvila ne le na Koroškem, ampak tudi po drugih deželah silna agitacija za nemške koroške legije. Narodna vlada je morala protestirati, ker so se celo na Dunaju, torej nemški vladi pred nosom, nabirali legionarji za Koroško. Tistim, ki so vstopili v nemške čete, so plačevali zelo visoko najemnino — koroško vlado je stala ta vojska milijone, in to je morala dunajska vlada vedeti in odobriti. To razburjeno koroško prebivalstvo, o katerem pravijo Nemci, da ga niso mogli pomiriti, je imelo obilo municije, strojnih pušk in celo težko artiljerijo. Ali so si razjarjeni nemški kmetje napravili težke topove, ali so jih oni namerili in sprožili? Nemška vojska je imela svoj generalni štab, in ko je načelnik štaba poročal celovški vladi o svojem delovanju, so mu člani vlade ploskali. Ali je tudi ta visoki častnik le eden izmed onih razjarjenih nemških kmetov, ki jim je slednjič zmanjkalo potrpežljivosti?

Nasproti strahopetnim poskusom nemške vlade, da zvali odgovornost za dejanja, ki jih je sama pripravila in izvedla, na nemško ljudstvo, katero je sama nahuškala, stoji neoporečno in s stotinami prič potrjeno: Nemška vlada se je vojske na Koroškem in na Štajerskem očitno

Liebknacht - milijonar!

Socialistični štrajk radi njegove smrti.

Pokojni berlinski odvetnik dr. Karel Liebknacht, ki je pisal revolucionarne članke pod psevdonimom »Spartacus« in dal tako svojim pristašem ime, ni bil, pravijo, nikakoli velika osebnost, ampak kričač, ki je vplival na množico z zvanečimi gesli. Isto da velja o Rozi Luksemburg. O Liebknachtu poročajo, da je bil večkrat milijonar in posestnik vil. Mnogo zaprtih Spartakovcev izpoveduje, da jih je Liebknacht ponovno osebno pozival, naj pomore kolikor največ meščanom, da se ustanovi proletarska republika. Sedaj sta ta dva neugnana netilca množice mrtva. Ni še gotovo, ako Liebknachtova smrt ne bo dala povoda za nove nemire. A če se to tudi zgodi, bodo trajali le kratek čas, kajti vladni socialisti in meščanstvo so sklenili trdno falango in zavzemajo v pretežni večini prebivalstva odločno oporo. To kažejo tudi volitve v posameznih nemških državah, kjer ostajajo Spartakovci v neznatni manjšini.

Berlin, 17. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov.

Jugoslaviji nevarna dejanja.

Narodna vlada je izdala naredbo glede državi nevarnih demonstrativnih dejanj.

Naredba pravi:

Vsako demonstrativno dejanje, s katerim se kaže **odpornost zoper domačo vlado** in njene organe ali zaničevanje njih odredb, posebno tudi vsaka kakršnakoli **udeležba ali vsako kakršnokoli sodelovanje pri volitvah v javnopravne zastope tujih držav v območju države SHS je prepovedano.**

(Stavek glede volitev velja v prvi vrsti štajerskim in koroškim nemškutarjem, ki se hočejo udeležiti volitev v Nemški Avstriji ter s tem demonstrirati proti Jugoslaviji.)

Ne glede na to, ali se morda uvede kazensko sodno postopanje, bodo prestopke te naredbe kaznovala politična okrajna oblastva oziroma policijska oblastva z globo od 20 do 2000 K ali z zaporom od 24 ur do treh mesecev, ali pa z globo in zaporom obenem.

Sladkorna industrija v Jugoslaviji.

Nam manjka sladkorja, iz Češke ga je sedaj nadvse težko uvažati. Del našega kmetijstva bi bil zelo sposoben, da se loti sladkorne pese. — Srbska vlada je pa v Srbiji že ukrenila vse potrebno, da se tam dvigne sladkorna industrija.

Lužiških Srbov — svobodna domovina.

Draždane, 17. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. Nsk. urad poroča: Kakor je »Dresdener Anzeiger« izvedel iz zanesljivega vira, nameravajo Lužiški Srbi v soboto proglasiti

tisk, urad javlja: Vodstvo neodvisne socialistične stranke poziva povodom smrti Liebknachta in Roze Luksemburgove delavce k protestnemu štrajku. Proglas pravi med drugim: Nezaslišane stvari se godijo v Berlinu. Niti pod Viljemom I., niti pod Viljemom II. ni bilo take strahovlade kakor sedaj. Dogodil se je strašen zavratni umor Liebknachta in Roze Luksemburgove. Ugotovilo se je, da je bil Liebknacht ustreljen od spredaj. Na čelu ima majhno odprtino, kjer je kroglja vrdla in večjo na zatilniku, kjer je izstopila iz rane. Roza Luksemburgova pa je meščanska sodruga bila do smrti na zverinski način in jo umorila. Vladne čete, ki sta ju aretirale in ki bi ju morala braniti, so dopustile, da sta ju na tan kanibalski način ubili. — Edino orožje, ki Vam preostaja, proletarci, da se branite delati onim, ki mirno dopuščajo taka grozodejstva. Strnjeni stopite v stavko in protestirajte tako proti gospodstvu vojaške monarhije. Proč z vlado Ebert Scheidemann!

svoj lužiški deželni zbor. Imenoval se bo Serbskva in obsegal saškansko ozemlje v Šleziji čez Saške Lužice do Draždanov. Predsednik bo najbrže justični svetnik dr. Hermann.

Angleški kapital v Jugoslaviji.

Neki mlad hrvatski finančnik je začel živahno akcijo, da pridobi Angleže za investiranje denarja v Jugoslaviji. Akciji se obeta uspeh.

Čehi se vračajo iz Albanije.

Reka, 17. (Lj. k. u.) Snoči je dospelo semkaj 50 Čehov, ki so ostali po razpadu avstro-ogrške armade po raznih bolnišnicah v Albaniji in Črni gori in ki se vračajo sedaj na Češko. Ljudje so silno izmučeni, oblečeni v cape in brez obuval. Po njihovih izpovedbah se nahaja v Dubrovniku še okoli 1000 Čehov in Poljakov, ki čakajo na povratek v domovino.

Ljening proročuje letos smrt boljševizma.

Londonske »Times« poročajo, da izraža zadnji čas Ljening črne slutnje o bodočnosti boljševizma. Ob neki priliki je rekel: »Pazimo, da ne ponovimo lanskih dogodkov; drugače nam to leto prinese smrt.« Ljeningove slutnje so opravičene.

Belgija zapostavljena na mirovni konferenci.

Bruselj, 17. jan. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: Današnji ministrski svet je sklenil, odločno protestirati pri zaveznikih vladah zaradi zmanjšanja števila belgijskih delegatov na mirovni konferenci.

udeleževala. Vodila jo je s svojim generalnim štabom, njeni častniki so postojanke pripravljali in utrjevali, njeni visoki uradniki so te postojanke obiskovali in pregledovali. Na njo pada torej vsa odgovornost. Na njo pada odgovornost za roparski napad na Lučane, za divjanje pijanih tolp pri Grabštajnu, za tolovajsko ravnanje band pri št. Pavlu. Na njo pada odgovornost za prelito srbsko in slovensko kri, za barbarsko postopanje z našimi častniki in vojniki, ki so jih nemške čete slabile, razgaljene vlačile po ulicah in jih razkazovale občinstvu, za gnusno zasramovanje, ki so ga morali naši ljudje pretrpeti, za zahrbtno umore, roparstva in požige. Vse to je storila nemško-avstrijska vlada po tujdeh, ki jih je sama najela in plačevala, ki jih je ona vodila.

Tega ne morejo spraviti s sveta nobene note zunanje urada na Dunaju. To so dejstva in ta dejstva zahtevajo zadoščenja.

Špartakovci divjajo v Vratislavi.

Berlin, 17. jan. (Lj. k. u.) »Achtuhr-abendblatt« javlja iz Vratislave: Danes dopoldne so tukaj izbruhnili nemiri, ki so jih povzročili Špartakovci. Oddelek špartakovcev je zasedel hotel »Riegner«, kjer je urad demokratične stranke, in je opustošil prostore urada. Poizkušal je tudi zažgati hotel. Z vladnimi četami se je vnel boj. Vlada se trudi na vso moč, zatreti novi upor.

Meščanska vojna na Portugalskem.

Meščanska vojska na Portugalskem. Amsterdam, 17. jan. (Lj. k. u.) Dun. k. urad poroča: Po poročilih lista »Times« poročajo osebe, došle preko portugalske meje, da je izbruhnila po vsej Portugalski meščanska vojska. Vse zveze so prekinjene. Očitno je, da je vojaška Junta (zveza) duša vsega gibanja. Boljševiki baje podpirajo gibanje.

Iz pokrajine.

Cenjenim čitateljem! Današnja in ponedeljkova številka »Večernega lista« prejmo brezplačno še vsi cenj. naročniki »Slovenca«. Od torika dalje pa pošljemo list samo onim, ki ga izrecno naroče. Prosimo opetovano natančnega sporočila, kako naj se jim dpošilja večerni list.

kr Izgredi italijanskega vojaštva v Logatcu. Dne 13. t. m. je pilo v gostilni Ivana Ferjančiča, »pri Vipavcu« v Logatcu, kakor poroča »Narod«, šest laških vojakov, ki se ob policijski uri niso hoteli odstraniti, marveč so jeli siliti za domačo hčerko, ki jim je ušla k sosedu. Vojaki so z orožjem v roki preobrneli za njo vso hišo in ob tem plenili. Domači so poklicali na pomoč italijanskega častnika iz župnišča, a vojaki so se častniku uprli in streljali. Častnik je nato alarmiral ostalo vojaštvo v vasi, ki je prihitelo in v prvi zmedji vse-

vprek streljalo na Ferjančičevo hišo. Pokonci je bila vsa vas. Ko se je prvi vihar polegel, so dognali, da je bil v hiši en vojak ubit, trije in en poročnik pa ranjeni. Pri mrtvem vojaku so našli gostilničarjevo uro in več sto kron uropanega denarja. Vse omare v hiši so bile opljene. Gospo Grumovo so italijanski vojaki bili po ustih, na go. Draganovo so streljali, a je niso zadeli. Ferjančičeva hiša je bila vsa polna sledov krogeč, vsa okna in vrata razbita. Italijansko vojaško poveljstvo je dalo hišo nemudoma popraviti, a štiri vojake, ki so se udeležili ropu v Ferjančičevi hiši, so takoj ustrelili. Prebivalstvo upa, da bo zdaj vsaj nekaj časa varno pred izgredi italijanskega vojaštva.

kr Novo postajališče na Dolenjski železnici. Dne 15. jan. t. l. se je otvorilo na progi Grosuplje — Kočevje, pri prožni čuvajnici štev. 7 med Ortnikom in Ribničovo postajališče Zlebič za osebni promet in prtljago do teže 50 kg. Postajališče leži na desni strani proge ter vstavijo vsi osebni vlaki po 1 minuto. Odprava potnikov in prtljage se vrši dotle, da se postavi posebna blagajna in nabavijo vozni listki, v vlaku potom naknadnega plačila. Vlaka štev. 2313, 2317 proti Kočevju odhajata iz Zlebiča ob 10-26 dop. in 9-31 popoldne, vlaka štev. 2312, 2318 proti Grosuplju, odnosno Ljubljani pa ob 6-35 dop. in 6-31 popoldne.

kr Pri tatvini zasačen in sodišču oddan. France Krnec, čevljar, se je ob pol 2. uri utihotopil v Tometovo žitnico v Poljanah, kjer je pobral 21 kurjih jajc, 5 kg čebule in površno jopo, a imel je smolo, ker ga je domača dekla pri tatvini zasačila. Moral je iti v zapor.

Iz Ljubljane.

1 Žigovanje bankovcev. Prosimo občinstvo, da bankovce prinaša h komisijam že vrejene, ker s tem samemu sebi omogoči hitrejši odpravek. Bankovce je prinesiti: 1) zložene vsake vrednote posebej skupaj, 2) obrnjene tako, da je nemška (ne madjarska) stran spredaj, 3) in da ne stoji bankovci na glavic, to je, da je pisava prav obrnjena. — Če so bankovci narobe, se lahko prezre, ni li že štempljana prva, to je, nemška stran. — Dalje se pozivlja občinstvo, da se drži komisij svojega okraja v mestu. Vnanje prebivalstvo pa naj nese bankovce iz Ljubljane le k svojim županstvom na delo. Dogodilo se je, da je prišla stranka s štajerskega, češ denar naše hiše so že štempljali in zdaj naš župan noče od te hiše vzeti nič več v štempljanje. Tako ravnanje županstev je nedopustno in naj glavarstva to preprečijo.

1 Ljubljankanke v boju za mleko — liter mleka 4 krone. Šolski drevo-red je bil že večkrat pozorišče prav dražičnih in smeha vrednih prizorov, ki jih ljudje radi gledajo, a neradi doživljajo. Edini, ki se za vrvenje in kričanje ženskega sveta silno malo briga, je Vodnik, ki zvesto in nepremično kaže hrbet vsem ljubljanskim prodajalkam in kupovalkam. Šlo je danes zjutraj. Ženska iz okolice je pripeljala mleko na trg, to ni nič po-

sebnega. Da je hotela mleko prodati, tudi ni nič čudnega, a da je zahtevala za liter mleka: reci in piši štiri krone, to je nekaj nesramnega, česar so zmožne le nekatere mlekarice v ljubljanski okolici, ki dobro vedo, da naši meščani ne morejo hoditi po mleko navsezgodaj zjutraj pod Stol na Gorenjsko ali pa pod Gorjance. Ptičje mleko pa živi le v narodni govorici in si z njim tudi pri najboljši volji ne morejo pomagati. Poleg tega pa je zahtevala tudi petrolej. — Res je, da štiri papirnate krone niso dosti vredne, res pa je tudi, da liter mleka tudi štirih papirnatih kron ni vreden, in to je bil povod, ki je pričujočemu ženskemu svetu zazjaril kri in živce. Kupovalke so v opravičen, mlečni jezi naskočile voz, razlile mleko iz pločevinastih posod in jih brezvestni izkoriščevalki vračale po zračni poti v hrbet in obraz. Nekaj posod se je prodajalki posrečilo skriti pod krilo — kakor pač kdo more — in je hotela pognati. A razjarjene Ljubljankanke so jo začele ometavati tudi s svojo pločevino. Kdaj bo mlekarica zopet prišla in zahtevala take cene za mleko, tega ni povedala. Verjetno pa je, da vsaj za nekaj časa preneha s takimi poizkusi.

1 Nesnaga v Ljubljani. Da naše mesto dolgo časa ni več »bela Ljubljana«, to čuvajo že vrabci po strehah. Blata imamo v izobilju, hiše so posebno v ožjih ulicah vse oskropljene z blatom, občestni hodniki v najslabšem stanju. Blata se zankrat še ne moremo znebiti, kakor smo to slišali v zadnji seji ljubljanskega obč. sveta; hišne zidove bodo še nadalje blatili z vso naglico drveči najtežji vojaški avtomobili, kajti v tem oziru ne pomaga nobena pritožba. Vojaško srce je pač zakrknjeno. Nekaj bi se pa morda vendarle dalo napraviti. Mestni magistrat naj bi nujno opozoril hišne posestnike, da osnažijo hodnike pred svojimi hišami, kjer je sedaj polno luž in blata. Občinstvo bo za to magistratu gotovo zelo hvaležno.

1 Aretirana sta bila. Ivan Borštner, delavec in Ivan Kastelic brezposelni delavec, ker sta na južnem kolodvoru iz nekega voza ukradla 3 posede masti, nekaj vina, več kilogramov koruze in črn klobuk Odvedena sta bila v sodne zapore.

Politična kronika.

p Kaj bo z nami? Nekateri politiki pravijo, da smo izigrani od imperializma nekaterih ententnih držav. Javnost je pa povsod in posebno na francoskem za nas. Toda francoski diplomati molče radi lastnih aspiracij ob nemški meji. S svetovno vojsko je bil zadušen imperijalizem osrednjih velesil, a bati se je, da nastane nov imperijalizem. Čemu smo trpeli? — Pregovor: »Kdor je sit, za lačnega ne ve,« je sicer star, toda narodi in ljudsko gibanje samo kriči tako glasno, da ni dvoma, da bodo znali za lačne tudi siti.

p »K orožju Korošci!« »Freie Stimmen« je list, ki je vreden Hindenburga, Friderika in vseh velikih morilcev. Svojim čitateljem hoče dokazati, da s samoodločbo narodov ne bo nič in ni treba, da se udajajo praznim sanjam. Zato kliče:

»K orožju Korošci!« Ta, ki bo Koroško zasedel, temu bo pa pripadala. Konferenca v Parizu bo prikimala in basta! »Danes je na Koroškem za Jugoslovane slab položaj. Začnimo z dejanji!« — »Freie Stimmen« so bojevit list in imajo mogočen glas, ki se pa ne sliši daleč, niti do koroških kmetov ne. Ali res mislijo Nemci, da smo zasedli Koroško iz bojazni, da bi jo drugače ne dobili? Položaj z Italijo je kritičen, ker je bila Italija zaveznica in veže entento londonski pakt; radi vsemu kulturnemu svetu sovražnih Nemcev pa si ne bomo razbijali glave in motili sladkega spanja. To bo razumela »Freie Stimmen« pozneje, ko bo izhajala v Jugoslaviji. Da branimo slovenske Korošce pred topami, pa je naša dolžnost, ki jo bomo izpolnjevali z vedno ostrejšo odločnostjo.

p Kaj hoče »Jugoslovanska demokratska Liga«. »Jugoslovanska demokratska Liga«, h kateri je doslej pristopila Lorkovičeva Napredna demokratska stranka ter Starčevićeva stranka prava, se je ustanovila na iniciativo Jugoslovanskega odbora. Dr. Lorković je označil program »Jugoslov. dem. Lige« nastopno: »J. D. L. stoji na stališču brezpogojnega priznanja narodnega edinstva Srbov Hrvatov in Slovencev. Trudila se bo, da se jugoslov. narodna zavešt razširi v najširših slojih in da se obrne k skupnemu idealu. Po načelu: en narod — ena država stoji Liga na stališču narodne samoodločbe in se bo vsled tega na zunaj borila, da noben del našega naroda ne pride pod tujo oblast ali da se odcepi od narodne zajednice, na znotraj pa se bo trudila, da se uredi država po volji in soglasju vseh delov na temelju konstituante, ki mora biti izraz z ničemer omejene volje naroda. V novi državi je treba centralizirati vse tisto, kar predstavlja stebra države in korist celote, medtem ko bi se ostalo prepustilo posameznim pokrajinam, ki naj se samostojno razvijajo po svojih posebnih potrebah.«

p Naš največji sovražnik. Osješka »Zora« piše, da je bil poleg cesarja Viljema naš največji sovražnik sovražno časopisje. To deluje še danes. Nemško, madjarsko in italijansko časopisje se potji, da bi oslabilo naš položaj v javnosti. Kdor ve, kako vpliva časopisje na mišljenje ljudstva, more pritrčiti, kako je potrebna tudi pri nas organizacija časopisja v tem oziru. Časopisje bi se moralo postaviti od prvega do zadnjega v službo naših zahtev. Vse moči moramo uporabiti na vseh poljih, kmet in vojak, časnikar in meščan, vsak mora storiti svojo dolžnost.

p Arhiv poveljstva soške armade. Svoj čas so plenilci na Jesenicah odprli zaboje, v katerih je bil shranjen arhiv vrhovnega poveljstva soške armade, in raznesli in razmetali spise, zemljevide itd. na vse strani. Marsikaj je bilo za vedno uničenega nekaj se je pa ohranilo v zasebnih rokah. Sedaj so dobili trije častniki armade SHS nalog, da zbero vse te listine in spise in jih odpravijo v Zagreb, kjer jih bodo pregledali, uredili in shranili. Posebno važno vlogo bodo igrale te listine na mirovni konferenci, ker bodo mogli zastopniki države SHS z njimi jasno dokazati, da je naše vojaštvo fronto ob Piavi prosto-

voljno odprlo in da nimajo Italijani najmanjše pravice, sklicevati se na kako svojo »zmago«.

p Nemška mirovna delegacija. Berlin, 17. (Lj. k. u.) Glasom Wolffovega urada se je državna vlada v svoji zadnji seji, ki ji je prisostvoval državni tajnik za zunanje stvari, bavila s sestavo delegacije za mirovno konferenco. Za voditelja odposlancev so določili državnega tajnika za zunanje stvari grofa Brockdorff-Rantzana in pa ljudskega poverjenika Scheidemanna. Prideljen jima bo štab diplomatskih, gospodarskih in pravnopolitičnih referentov. Sestavljeno bo odposlanstvo tako, da bo zrcalilo sestav nove Nemčije. Dosegel se je sporazum tudi o smernicah, ki bodo vodile to nemško zastopništvo.

p Poveljnika francoske armade v Budimpešti so Mažari razžalili. Poveljnik francoskih čet v Budimpešti, podpolkovnik Vyt, je vložil formelen protest na vlado, ker je bil kot zastopnik entente napaden od časopisja in na shodih in zahteva, da se krivce zasledi in kaznuje, kakor tudi ukrene vse potrebno, da se v bodoče kaj takega ne bo več ponavljalo. In ogrska vlada je morala dati poveljniku popolno zadoščenje. — To je pa sitna zadeva za mažarske liste. So mislili najbrže, da imajo Jugoslovane pred seboj in smejo zabavljati do sита.

p Nemiri radi gladi v Petrogradu. Iz Petrograda javljajo, da divjajo v Petrogradu veliki nemiri radi lakote. Tisoče in tisoče ljudi hodi po ulicah in kliče po kruhu. Boljševiški Litavci in Kitajci streljajo na množice, ki kriče obupno: »Postrelite nas!« Edin živež za prebivalstvo obstoji v nesemletem ovsu.

Zena.

z Za mladino. Nemško-avstrijski državni urad za socialno skrb je ukrenil več praktičnih odredb, da se mladina obvaruje pred nadaljnjim nravnim propadanjem. Predvsem bodo otvorili čim večje število dnevnih zavetišč in zatočišč, ki bodo odprta od ranega jutra do poznega večera, ko se bodo starši že z dela vrnili domov. V ta namen naj se porabijo šolski prostori, telovadnice, koncertne in plesne dvorane, večji prostori v gostilnah, kinih in drugih zabavnih lokalih, sploh se mora zaseči vsakteri primeren prostor, ako ni drugega na razpolago. V zavetiščih naj otroci izdelujejo svoje šolske naloge, nato se pa zabavajo, izobražujejo in navajajo na koristno delo. Deklice naj krpajo svojo lastno obleko in perilo kakor tudi svojih domačih, dečki naj se uče, zakrpati si čevlje. Dosedanji zakoni in naredbe v varstvo mladine se bodo najstrožje izvrševali in zanikrne starše bodo poklicali na odgovor pred sodišče. Za voditelje zavetišč nastavijo v prvi vrsti učitelje in učiteljice, za katere so izdali posebna navodila.

V varstvo beguncev.

Poverjeništvu za socialno skrbstvo je izdalo naredbo, s katero se dajo potrebne določbe k naredbi celokupne Narodne vlade

SHS z dne 9. januarja, št. 260, v varstvo beguncev:

I. Pravico do begunske podpore po § 1. zgoraj navedene naredbe se prične z dnem 15. januarja 1919. Osebe, ki do sedaj niso uživale državne begunske podpore ali jim je bila ista iz kateregakoli vzroka odvzeta, pa zadobijo po novi naredbi to pravico, se imajo do 31. januarja 1919 zglašiti za podporo pri županstvu sedanjega bivališča, v Ljubljani pri policiji (policijskih stražnicah) sicer jim gre podpora šele od dneva zglašitve. Županstva (v Ljubljani policija) napravijo na podlagi priglasov razvidnostne liste v enem izvodu ter jih pošljejo pristojnemu okrajnemu glavarstvu. Potrebne tiskovine naj si županstva (v Ljubljani policija) pravočasno naročijo pri okrajnih glavarstvih.

II. Kot »trajno službo« oziroma »trajni zaslužek« je smatrati (le res trajne, ne samo prehodno dobo trajajoče) dohodek, katere prejemajo begunci iz opravljanja svojih stanovskih dolžnosti. Dnevna mezda beguncev-domobrancev ne krati pravice do begunske podpore, kolikor gre ista osebam, živečim z njimi v skupnem gospodarstvu, pač pa sami za svojo osebo nimajo pravice do nje. Prav tako se ne sme odšteti od begunske podpore preživljalni prispevek (vojaška podpora). Dejstvo, da si ne more preskrbeti stalne službe oziroma stalnega zaslužka, mora begunec le tedaj dokazati, če pristojna oblast iz tehtnih razlogov to izrečno zahteva. Pri osebah, ki imajo po § 6. zgoraj navedene naredbe pravico do begunske podpore v znesku po 4 K na dan in osebo, je odšteti od te podpore sleherni dalj časa trajajoči dohodek (tudi podpora), ki ga begunec prejema iz kateregakoli vira.

III. Ukaz bivšega ministrstva za notranje stvari z dne 16. januarja 1918, drž. zak. št. 10, ostane, kolikor ne nasprotuje gorenjim določbam, v veljavi. Člen IV., prvi odstavek označenega ukaza se izpremeni v toliko, da more o zahtevi naknadne begunske podpore v smislu § 9., drž. zak. z dne 31. sept. 1917, odločiti tudi okrajno glavarstvo sedanjega bivališča, ako se sedež okrajnega glavarstva, kjer je imel begunec pred evakuacijo svoje stalno bivališče, nahaja v ozemlju, ki je sedaj okupirano po Italijanih ali Nemcih, ter prosilec nedvomno dokaže, ne le da so dani vsi pogoji, na podlagi katerih bi se mu po zakonu morala prisoditi naknadna begunska podpora, temveč tudi, da te podpore še ni prejel.

Slovenci, ali naj se v alkoholu vtopimo?

Rojaki - poštenjaki:

Branimo čast naše domovine!

Varujmo narod moralne propasti!

**Pridite v nedeljo vsi v veliko dvorano
„Uniona“ na jugoslovanski**

labor Svete vojske!

Pridetek ob 9. dopoldne.

V sveči boj za čast in poštenje Jugoslavije!

Po svetu.

s Harden o Viljemu. Publicist Harden je dejal: Viljem ni bil direktni vzrok vojne, toda on je in ostane veliki krivec. Lahko bi bil preprečil katastrofo še zadnji hip, pa jo ni. Stari Bismark je dejal

o njem: »To je človek, ki bi rad vsak dan slavil svoj god, svečane parade in sprejeme. Njegovemu neizmernemu ponosu bi se tikala usoda vsega sveta.« — Sodišče, pred katerega bi postavili Viljema, bi bilo potrebno. Poleg cesarja bi morali sedeti na obtožni klopi, ki so postali od samega strašnega sovraštva proti Angliji neumni, prestolonaslednik, ta detinsko vzgojeni huzarski častnik, nadalje admiral Tirpitz, general Falkenhayn. Molkne je bil manjši krivec. Po bitki na Marni je imel pogum, da je dejal cesarju: »Veličanstvo, vojna je izgubljena.« Besede so mu vzele generalsko mesto. — Tako Harden.

s Teodor Roosevelt, ki je umrl dne 6. januarja v Newyorku, se je rodil leta 1852, v Newyorku kot potomec neke holandske družine. Univerzitetne študije je delal v Nemčiji. Vršil je službo policijskega predsednika v Newyorku in se boril proti korupciji. Leta 1897. je postal minister mornarice. Ob času ameriško-španske vojske je bil polkovnik pri nekem konjeniškem polku. Po vojni je postal guverner v Newyorku. Leta 1900. je postal podpredsednik, a l. 1901. po umoru predsednika Kinleyja, je on prevzel to mesto v Zedinjenih državah. Postal je bil priljubljen. Leta 1905. je bil izvoljen v drugič za predsednika. Za Ameriko je pridobil Filipine. Za časa svetovne vojske se je pokazal kot velik nasprotnik Nemčije. Roosevelt je znan tudi kot pisatelj. Pisal je o vseh mogočih stvareh, ki jih je bil videl, doživljal in študiral. Bil pa je imperijalist. V tem oziru je tudi nasprotnik Wilsonov.

s Najmodernejšo sredstvo v političnem boju. Na socialno-demokracičnem volilnem shodu v Alsergrundu na Dunaju so te dni preizkusili pri nas dosedaj še neuporabljeno politično bojno sredstvo: kinematografske slike. Pred zborovalci so se prikazovali na odru zastopniki habsburške dinastije v karikaturi slikarja Hermana; primerno osoljen tekst je govoril L. Stern. Poizkus se je izborna obnesel, zborovalci so dajali duška svojemu razpoloženju v viharnem pritrjevanju in ploskanju. Stvar ima nedvomno bodočnost!

s Pred celico Prinčipa. »Arbeiterzeitung« priobčuje pismo nekega vojaka, ki ga je bil poslal svojim staršem že v letu 1915. Pismo, ki je bilo svoj čas v listu zaplenjeno, se glasi: »Na straži sem stal tudi že v trdnjavski jetnišnici. Tu je velikanska množica kazencev in zločincev. Zadnjič sem stal na straži pred celico št. 1. Vrata so bila trdno zaprta, v njih je bila luknjica. Dobil sem povelje, da moram vsake 3 minute pogledati skozi luknjico, kaj dela zločinec. Veste, kdo je bil notri? Prinčip, morilec avstrijskega prestolonaslednika in njegove žene. Priklenjen je za noge in je sploh ves v verigah. Kako mi je bilo pri srcu, ko sem stopal tri korake za mladim, inteligentnim človekom z nabasano puško! Verige so rožljale pri vsakem koraku. Govoriti ne sme niti besedice, niti pisati in brati. Ponoči mora goreti v prostoru luč. Jaz sem bil na straži od 23. do 24. decembra od poldneva do poldneva, v času od 3. do 5. in od 9. do 11. ure ter še

enkrat od 3. do 5. in od 9. do 11. ure. To da dovolj tega! Vsak človek se more šteti srečnega, ki ni notri. —

s Tvrška Krupp pred bankrotom. Kot javljajo, se nahaja tvrška Krupp, ki je izdelovala stroje za uničevanje človeštva, pred bankrotom. — Vse pride ob svojem času. Danes, ko je bankrotirala Nemčija in Avstrija, Evropa in človeštvo, je čas, da stoji pred bankrotom tudi izdelovalnica moralnega orožja. To je edini znak prvih žarkov solnca bližnje bodočnosti.

s Dunaj strada in prezeba. Dunaj napravlja vtis mrtvaškega mesta. Razpoloženje je skrajno potrto. Ob 5. uri popoldne so ceste že prazne. Po kavarnah in gostilnih, kjer se je preje razvijalo najprej življenje, je tiho in prazno. Gledališča so zaprla. O Božiču sta umrli na ulici vsled lakote dve osebi. Ker se med rudarji v ostrovske premogovnikih širi boljše življenje, je tudi premoža vedno manj in že napovedujejo, da bo morala električna železnica že ob 4. uri popoldne ustaviti svoj promet. — Sedaj se jasno vidi, kako zelo je bil ponosni in veseli Dunaj odvisen od ostalega sveta. Nemci so ga vedno hoteli imeti sami zase — sedaj naj ga imajo!

s Madjari za francoščino. Madjarski naučni minister je izdal naredbo, glasom katere se uvede na madjarskih gimnazijah francoščina kot obvezen predmet; nemščina, ki se je poučevala doslej kot neobvezen predmet, odpade. Na vseučilišču v Budimpešti otvorijo zopet stolico za francoski jezik in književnost, ki so jo začetkom vojne odpravili.

s Politikujoče služkinje. To pa je nekaj! Na Dunaju so volitve in da imajo tudi ženske volilno pravico, to ve vsakdo. Zdaj so pričele s politiko tudi kuharice, sobarice, pestunje, guvernante. Vse govori o politiki. Med snaženjem čevljev in krtačenjem obleke, hoče služkinja iz prvega nadstropja, ki je socialno demokratičnega mišljenja, pregovoriti ono v drugem nadstropju, ki baže hoče voliti za klerikalce. »Krščansko socialno,« pravi ta v prvem nadstropju, »to je za duhovnike in proti judom. Ti pa ješ judovski kruh.« En trenutek tiho, potem pa reče ona iz drugega nadstropja: »Saj lahko grem od juda proč. Svoje vere pa ne zatajam.« — »Glej,« pravi ta v prvem nadstropju, »zdaj boš pustila svojo gospodo, ko ti gre tako dobro.« Ona v prvem nadstropju se zanima tudi za »milostljivo«. »Kam bo pa volila milostljiva?« »Ne ve še,« je dejala druga. »Milostljiva« ni razodela služkinjam svojega političnega prepričanja, da ne bi se kompromitirala. Ne gre, da bi gospa in dekla volili eno stranko. — Pa se srečata dve na ulici: »Kako boš volila?« »Ne vem,« pravi druga, »kako bo moj Francelj volil.« — Francelj pa, Francelj!

s Boljševiki v šoli. Povsodi so, zakaj ne bi bili tudi v šoli? Nadučitelj pripoveduje o boljševizmu v ruski šoli zanimive stvari. Spočetka so bile zahteve majhne, a so postajale vedno večje. Sklicali so shod in si prepovedali vsako nadzorstvo učiteljev ter proglasili s v o b o d o k a j e n j a na cesti in v šoli. Volili so tudi

razrednika sami, ali odpustili neljubega jim profesorja. Slednja šola ima sestanke, h katerim ne puste profesorjev s tem, da zastražijo vhode. V neki gimnaziji se je zgodilo, da so stavkali profesorji. Dijaki imajo šolske svete, šole nadzorujejo starši in — šolski slugi. Brez podpisa teh ne dobe profesorji plače; tudi dopustnice so podpisane od šolskega slugi. Slednjič so odpustili vse profesorje in izvolili nove. Program pouka je bil spremenjen. Latinščino in grščino so odstranili. Tudi moderne jezike so zmanjšali. Vpeljali so novo »kmečko« ortografijo, iz zemljepisja se uče samo Rusijo. Iz zgodovine se učijo preteklost samo v glavnih potezah, veliko pozornost pa obračajo na revolucijo. V vsaki šoli je enako dijakov in dijakinj. Profesor ne sme vznemirjati učencev z izpraševanjem, kadar bi hotel, tudi ne klasificirati... Dosti! Človek ne bi verjel, a v Rusiji je mogoče marsikaj, v zapadni Evropi pa tudi. Neki list je vzdihnil: »Socialistično srednješolsko revijo že imamo!«

s Roparska tolpa na Ogrskem. Vojaški so oropali vlak. Vlak, ki je peljal dne 15. t. m. iz Budimpešte na Dunaj, je med Komornom in Acsom oropala vojaška tolpa, broječa 120 mož. Vojaki so se peljali z vlakom, ga ustavili sredi poti in zahtevali od potnikov vse vrednosti, ki so jih potem spravili v poseben vagon. Vojaki so imeli puške in ročne granate, zato se jim ni zoperstavljal nihče. Ko so to delo opravili, so stopili zopet v vlak in nadaljevali vožnjo. Na bližnji kolodvorski postaji je hotela kolodvorska straža vojake prijeti, pa ni bila dosti močna. Banditi so potovali dalje. Telefonirali pa so v Bruck o dogodku, da je tam tolovaje pričakoval močnejši oddelek, a niso bili več vsi. Mnogo jih je izstopilo že prej. Vjeli so jih samo 18 in jih eskortirali v Raab. Manjši oddelek so jih ujeli pozneje tudi nekje drugje. — Najlepše pa je to, da potniki, ki so dospeli s tem vlakom na Dunaj, niso o vsem tem nič vedeli.

s Praktičnost angleških hotelirjev. O tem pripoveduje Kipling sledečo zgodbo: Kiplingov vrt je mejil z vogalom na neko pot, po kateri je drvel večkrat na dan hotelski avtomobil. Nekega dne pa je bil sofer v »ročkah«, zato je zavozil v zid vrta, porul in poškodoval tudi nekaj drevesc. Kipling je pisal hotelirju, naj mu povrne škodo, a ni dobil odgovora. Slavn mož mu je pisal drugič, a nič! Pisal mu je tretjič, še manj! Kaj naj ukrene? Napravil se je in stopil do hotelirja ter se pritožil. Hotelir je poslušal to pritožbo s spoštovanjem in mu je odgovoril: »Mister Kipling. Vaše prvo pismo sem prodal nekemu zbiralcu znamenitosti za en funt šterling, drugega za tri funte, za tretjega mi je prinesel kar pet funtov. Prosim, da mi pišete še parkrat; na ta način bom spravil skupaj svoto in plačal škodo...« Kaj mu je hotel?

s Praško borzo so otvorili sredi t. m. Nedavno so se vršile volitve v borzni svet in so topot dobili večino Čeho-Slovaki, dočim je bilo prej obratno. Računa se, da se bo borza vsled izpremenjenih razmer močno dvignila; v prometu je do 400.000 nekotiranih delnic v vrednosti

130 milijonov kron, ki pridejo sedaj na borzo.

s Dolar pada na Hrvatskem. Na Hrvatskem so mnogi nakupovali dolarje v svrhu špekulacije. Kurz dolarja pa je začel padati in mnogi so ob tem izgubili malone vse premoženje. Tako poroča »Jugosl. Ekonomista«.

s Humor. V Berlinu so zasedli Špartakovci neki list. Prav lepo. Smel je še nadalje izhajati, a predložiti ga je bilo treba v predcenzuro, ki sta jo izvrševala neki cestni pometač in neki prodajalec sadja. — Humorja ob vsej resnosti ne manjka.

s Ženska roparica. Ko je šla v Zagrebu po svojih opravkih kmetica Slava Šironja, stopi k njej neka ženska in jo prosi, naj ji pomaga dobiti prenočišče. Šli ste obe v Vinogradsko ulico, nakar je zahtevala neznana ženska od kmetice 20 kron. Ženska pa z dobljenim ni bila zadovoljna, ampak je zahtevala več. Slednjič je vrgla neznanka kmetico na tla in jej vzela 905 kron ter izginila. Policija jo zasleduje.

s Vlom. Tudi v Zagrebu se pridno vršijo vlomi drug za drugim. Na Savski cesti so ukradli enemu 3350 kron. — V Pivarski ulici obleke in perila za več tisoč kron. — Iz skladišča trgovca Krajašiča blaga za večjo vsoto. — Tudi je izginilo 14 svinj na transportu iz Viškovića v Zagrebu v vrednosti 30.000 kron. — To je pa čisto po velikomestno.

s Darilo Belgiji. Neka francoska plemenitašinja je darovala belgijskemu narodu svoj grad Gaasbeck, ki stoji v Belgiji in je velike vrednosti za belgijsko zgodovino, ker ima tudi lepe slikarske zbirke in arhive neprecenljive vrednosti, tedaj pravi muzej renesančne umetnosti. Obdaja ga krasen park. Darovala ga je kot izraz občudovanja in simpatij, ki jih goji do belgijskega ljudstva.

s Očeta je hotel umoriti. 45 let stari privatnik Otokar Kaba iz Prage in sin sta se sprepirala. Sin je popadel v svoji jezi sekiro in zamahnil po očetu, ki je padel na tla. Ta res »lepi« sin je nato zbežal; posrečilo se je, da so ga ujeli koj drugi dan. Kaba ni mrtev, a prepeljali so ga v bolnišnico.

s Roparski umor. V Teplu se je izvršil roparski umor nad nekim mesarjem. Bil mu je oropan konj z vozom in 8000 kron denarja.

s Obešen ropar. V Krakovu so dne 15. t. m. obesili roparja Joziko, ki je oropal juda Liebeschütza. Zgodilo se je to na podlagi preke sodbe.

s Stoletne pravde. Pri starem državnem sodišču v Wetzlarju so trajale pravde še v novejšem času več sto let. Proces, ki so ga imeli med seboj meščani iz Campan in Vagneres, se je začel leta 1254. in končal leta 1892. V tem kraju je bil še en daljši proces, na katerem so delali mnogi pravdniki vse življenje, šli v grob in pustili stvar nerešeno svojemu nasledniku. Rekord pa je dobil prepir med grofom Reverskim in nekaterimi prebivalci Donzya. Pravda je začela leta 1210 in se je odločila šele leta 1898. Trajala je tedaj 638 let. Naši predniki niso bili tedaj dosti boljši od nas.

s Stari zvon v Strasburgu. Ko je obiskal Poincaré Strasburg, je zadonel naenkrat nizek, dolg glas neznanega zvona. Stari meščani niso verjeli svojim ušesom. To je bil stari zvon v strasburški katedrali. Sto let ga niso več slišali zvoniti. Bali so se, da ne bi se zidovi stoipa zrušili od mogočnega brnenja. Toda to pet so ga hoteli vendar le slišati, in zidarski mojster katedrale je dejal: »Da, poskusi se lahko... Kaj takega se ne zgodi vsak dan. Abé Lemire pa se je ginjen vrgel v naročje Clemenceaua. »Tiger« je dopustil, da se je to zgodilo.

s Umor in rop. V Budimpešti je umoril in oropal neznanec neko mlado deklico. Odnesele je 150 K, dva prstana, zlato uro in drug lišp. Deklica je bila ubita s sekuro.

s »Kralj Sahare«, znamenit pustolovec, je bil ustreljen od neke ženske v prepiru. Živel je v Njujorku svoje čudasko življenje že več let s to žensko, ki ga je ubila. Njo so kot blazno odpeljali v bolnišnico.

s V raja sovjetov. O razmerah v Moskvi in spleh na Ruskem je prinesel veliki kijevski list »Kyjevskaja Mysl« popis, kakor mu ga je poslal njegov moskovski poročevalec. Evo ti, kaj je povedal: Predvsem je nenavaden prizor po ulicah. Vse trgovine so zaprte, izložbe zastrte z železnimi zastori, vrata z deskami zavarovana. Kdor si hoče n. pr. kupiti pisalnih potrebščin, rabi mnogo časa, preden najde tozadevno trgovino. Prodaja se vrši večinoma na ulicah. Krompir se prodaja funt po tri rublje 50 kopejk, konjsko meso (prvovrstno) po 14 rubljev funt, drugovrstno pa po 10 rubljev, redkev stane 5 rubljev, čebula 6 rubljev. Kljub tem izredno visokim cenam je jako težko dobiti živeža. Slaniki so po 10 rubljev. Sladkor se kupi lahko pod roko, a stane funt 60 rubljev. Kruh je po 12 rubljev funt. Naravnost veliko pomanjkanje je pa masti. Z velikim trudom in naporom dobiš mast po 70 rubljev in in loj po 50 rubljev funt. Vse povsod po mestu vidiš lahko znake oktobrove prekucije. Na pročelju mestnega magistrata čitam napis: »Nabožnost je opij za ljudstvo.« Preje je stala na tem mestu dragocena umetelna sveta podoba. Mesto je polno agentov »Začasne komisije za neuspeh protirevolucije«. Teh ljudi je kar na tisoče ter izvršujejo vse povsod samonasilje. Da bi svojo eksistenco opravičili, se zatekajo k povzročiteljem, ki sedaj take rekoče dominirajo. Vsi zaporji in ječe so prenapolnjene. Da bi se v tem oziru odpomoglo, je bil Novospaski samostan izpremenjen v jetnišnico. Ozračje je dušilno. Na ulicah, na tramvaju se ljudstvo boji govoriti, zakaj ti špicli lahko zavijejo njih besede in jih pritirajo na zatožno klop »Začasne komisije«. Zakaj te špiclje je nastavila iz same politike zgoraj imenovana komisija in vsled tega delajo ti zloglasni elementi, kar jih je volja. Tako nam je potem pač lahko umljivo, da je mogla (ne glede na ogromno število agentov komisije) ob enaistih dopoldne oborožena toipa ukrasti vladni centralni pletenin, ki so jih cenili na poldruhi milijon rubljev. — Kljub političnim špicljem in kljub dobri aprovi-

zaciji v sovjetovi armadi se je 29. sovjetovni polk spuntal s tem, da se je uprl tti na fronto. Boljševiki so spoznali, da se vojaštvo protirevolucionarsko obnaša. Livonci so marali obkoliti puntarje na hodinskem polju (ki nam je še v žalostnem spominu iz za zadnjega carjevega kronanja), 32. in 33. polk sta prišla puntarjem na pomoč in Livonci so se morali umakniti. Muralov je sam prihitel na Hodinko in se mu je posrečilo, da je tupatam puntarje nekoliko pomiril. — Na kmetih je velik nemir. Ni še dolgo tega, kar so se sovjetove čete bojevale proti velikemu kmetiskemu puntu v gubernijah Tulla, Kaluga, Rjazan, Vladimir, Tver ter v južnih krajih moskovske gubernije, ki tvori pokrajino okoli Moskve. Posebno silni so bili nemiri v rjazanski guberniji. Kakor običajno je tudi tedaj svetovno časopisje trdovratno molčalo o vseh teh nemirih, šele, ko je bil punt potlačen, ga je uradno glasilo omenilo. Punt so zatrli na neobičajno krut način. Seljakov je bilo postreljenih na stotine, a vasi, katere so imeli za vi-re vsfaje, so bile porušene do tal. Poleg splošnih vzrokov nezadovoljnosti z vlado se navaja kakor vzrok vstaje tudi to-le: Kmetje so nezadovoljni, da niso veleposestev, katere so zaplenili, razdelili med nje, ampak so jih »nacionalizirali«, češ, da bodo iz njih napravili »kulturna gospodarstva«, na katerih bi našli posebni privrženci sovjetov bogate sinekure. — Vladnih dekretov kar dežuje. Eden izmed zadnjih odreja zaplombo vseh srebrnih in zlatih predmetov. Od srebrnih predmetov sme lastnik obdržati samo krožniček pod čašo za čaj, žlico, nož in vilice. Rekviziciji so bili podvrženi vsi sistemi pisalnih strojev, biciklji itd. — Dne 24. listopada je bil označen kakor »dan proslave rdečega častnika«. Vršila se je velika parada in Ljenin je imel »slavnostni govor«. — Berlinski »Vorwärts«, glavno glasilo socialistnih demokratov večine je peročal o tem ter pristavil: »Bolševiška vlada je deloma decimirala, deloma korumpirala in uničila delavstvo. Tako namerava zdaj še s kmeti napraviti. Če se ji posreči tudi to, potem je Ruska popolnoma izgubljena...»

2 kn masti (masla) dobi, kdor mi proskrbi stanovanje s kuhinjo in eno sobo v bližini Sv Petra. Naslov pove upravništvo tega lista pod št. 391. 391

Služkinja, ki je kupila od Antonije Karmelj na Raščekoga cesti št. 22 zabol za ohleko, se prosi, da prinese nazaj črno krilo.

Čevlarski pomočnik, dobro izurjen, se sprejme na Martinovi cesti številka 8. (415)

Orožniški stražmojster v pokoju, oženjen primerne službe kot oskrbnik, skladiščar ali občinski tajnik. Ponudbe na upravo Slovencev pod »Stražmojster 427«. (427)

Išče se služkinja, ki bi znala kuhati in opravljati domača dela za doželo proti dobri plači in hrani. Poizve se Rimška cesta št. 7, I. nadstropje vrata 7. (429)

Mesečna soba, velika ali 2 mali sobi s separatnim vhodom v bližini Resljeve ceste se išče pri kaki samostojni rodbini. Ponudbe z navedbo cene poslati na upravo Slovencev pod »Takojsnji nastop 434.«

Opeka, 25.000 kosov, čisto nova, varovana se prodaja. Poizve se v gostilni pri »Levu« na dvorišču pri g. Bügel-ju na Mar. Ter. cesti.

Zahvala.

Za obite dokaze sočutja in tolažbo povodom nenadne smrti našega srčno ljubljenega sina, oziroma brata

Janko Vilman

rez. nadporočnika, glavn. abjurijenta

izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo.

Prav posebno hvale smo dolžni častitemu g. kapitanu Dolinarju, ki je spremljal pokojnega od kotodvora v domačo hišo. Zahvaljujemo se vsaj častiti jeseniški duhovščini, gg. govornikom dr. Kogoju, poročniku Udá kot zastopniku II. narodne stotnije in častitemu g. župniku pisatelju Mešku iz Koroške za tolažilne besede, ki so jih govorili našemu predragemu v slovo.

Nadalje se zahvaljujemo štajcijskemu poveljstvu na Jesenicah g. nadporočniku Petrovcu, ki je dal za zadnje spremstvo na razpolago vse tukejšnje vojaštvo, stotnji vojšiva iz Podrožice, gg. častikom-zastopnikom 17. pp. iz Ljubljane, vsem njegovim kolegom in sobojevnikom. Iskrena hvala Katol. delavskemu društvu, njegovim povcom za žalostinke in godbo, telovadnemu društvu Orel, jeseniškemu »Gasilnemu društvu«, zastopnikom »Jugoslovanskih železničarjev« in vsem darovalcem vencev in šopkov, osobito II. nar. stotnji in 17. pp. iz Ljubljane. Hvala vsem, ki ste prišli od blizu in daleč kropiti in spremljati pokojnika na zadnjem potu.

Jesenice-Sava, 17. prosinca 1919

Zalujoča rodbina Vilmanova.

Sprejem več gospodov na
mesečno hrano
Dogovori osebno. An. onija Burger, Prisojuna ulica št. 5, vdova, popreje hotelirka iz Postojne »Hotel Krona«. 365

200 kron nagrade
dobi, kdor mi proskrbi stanovanje z 1 do 2 sobama in kuhinjo za takoj ali 1. februar 1919. A. Stuplošek, Zvezdarska ulica 4. 367

GOZD

na prodaj, 3294 m² lesa brez zemlje, največ smreke. Ob trdi ravnih cesti, 6 km do postaje. Matija Obrar, Maribor, Ribiška ulica 9.

P. n.

Vsem svojim cenj. obiskovalcem naše kotelji v ljudo naznanjamo, da je strokovno dognano, da kotel in stroj nista več porabna, oziroma se ne izplača popravilo, vsled česar se je potrebno ukrenilo za nabavo novega kotla.

Vođstvo kopalništva »Slon«.

Glasovir, gosli 3/4, sedalna garnitura, posteljni, njak, okrogla miza, fina obleka za 14 letnega dečka, sobni telovadni aparat na prodaj po nizki ceni. Kja pove uprava tega lista pod številko 425.

Sol proti zameni. Sv. Petra cesta številka 79.

Sadnega mošta, dobrega, večja množina, so prodaja tudi s sodi vred na pošti v Mostah. 378

Pohišstvo se kupi, in sicer postelja, miza, stoli in omara za obleko. Ponudbe pod šifro »Pohišstvo« na upravo tega lista.

Evo lono premoga kot nagrado tistemu, kateri preskrbi mirni stranki stanovanje z dvema sobama in pritlikino v bližini Dunajske ceste. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Premog«.

Srečna republika Liberija.

Dr. Šarabon.

Tam ob afriški obali, kjer je dosti popra, je ustanovila Unija 1. 1821. samostojno republiko. Ime ji je Liberija, kongres ima kakor Unija, samo da zastopniki ljudstva večidel ne znajo čitati. Amerika se je hotela znebiti svojih ničvrednih črnecv in jim je napravila lastno državo, v nadi, da bodo kar trumoma drli tja. Zmotila se je. Le malo jih je šlo in ti so prava karikatura »kulturnega črnca«. Kakih 20.000 štejem teh Ameriko-liberiancev, domačinov je pa okoli poldrugí milijon, za tri Kranjske. Da ne pozabimo, Liberija je velika, za devet Kranjskih, a Francozi skrajajo leto za letom kosčke proč. Francoska posest namreč Liberijo oklepa. Smešni so, ti Liberijanci, onih 20.000 namreč. Ti so gospodarji, ti imajo parlament, poldrugí milijon pridnih domačin Kru nič ne pomeni, poslušati morajo ukaze svojih črnih oblastnikov in si šteti v veliko čast, če jim smejo posoditi kako vsotico. To posojanje in izposojanje je pa v Liberiji menda najbolj stalna institucija. Črnegospodar, ki črnca-domačina najgloblje zaničuje, se pa nikdar ne potruži, da bi kaj vrnil. Cilinder nosi in kravato pa kopalne hlače, hodi bosonog po Monroviji, glavnem mestu, gorindol, revolucionira, je in pije, zaničuje vse, kar ni njegove vrste, ne dela seveda nič, to je Ameriko-liberijanc. Kakor posameznik, taka je država. Najema denar, ki izgine, vsakega pol leta ima drugega predsednika, ministri lovijo kuretino in derejo prešiče, jako zabavno je tam. Kar sem še čital o Liberiji, nič ni tako zanimivega, kakor članek prof. Brennerja v dunajski »Zeit« z dne 17. decembra 1913. Poslušajmo ga. Naslov članka je: Operetna republika.

»Včasih smo se smejali, ko smo čitali o konzulih in o cesarjih na Haiti, ki so svoje tovariše-črnce imenovali vojvodi marmelade in knezi limonade, a to ni nič proti opereti afriški. Ob rtiču Mesurado smo se 15. decembra 1912 izkrcali. Na pol nagi črnici so nas obkolili, vrgli v čolne in nas vlekli na kopno, v Monrovijo. Prvi vtis je bil strašanski. Čital sem bil, da je mesto »lepo zgrajeno«. Kaj sem pa videl? Umazano vas, komaj pet tisoč ljudi, stanujočih v bornih kočah. Iz kamna je samo par hiš, kjer stanujejo Evropejci, cerkev in pa vladno poslopje. Po cestah

— Bog mi odpusti to označbo — so se podili kruleči prešiči in kokodakajoče kokoši, motili so jih samo volički in pa naga cestna mašina. Te je zelo veliko in vsa je na cesti.

Kako ljudstv! Pri vsaki tekmi za gradost bi dobili Liberijanci brez vsakega truda prvo darilo. Ne samo, da so že sami grdi, še pomagajo si. Tetovirajo se: moški potegnajo široko modro črto od las do nosnega rtiča, na sencih si napravijo pa dva modra trikotnika; ženske pretiravajo, kakor povsod, pri »kostumih«.

V Monroviji ne izhaja noben modni list, zato se obleka malo menjava, in ker je je sploh malo, imajo ljubeči soprogi glede pokritja teh stroškov čuda lahko stališče. Do dvanajstega leta je obleka sploh nepotreben luksuz, a tudi potem ne dela ekscesov. Samo najmenitnejši se oblačijo evropsko, a kako, v najbolj kričečih barvah. Najraje imajo kake stare evropske uniforme. — Večkrat sem že čital, če ima črnc kravato okoli vratu, manšete in pa kak ščipalnik, četudi brez stekla, drugače pa ničesar na sebi, se smatra najlepšim umotvorom stvarstva. Pridenimo še, da Liberijanci cel dan čakajo, Liberijanke pa vlečejo kratke pipe iz mavca, potem si pa mislimo, kako zapeljiv rod je to.

Na pošto sem šel, v neko umazano sobo namreč. Slabo oblečen črnc je sprejel moja pisma. Dela menda ni imel preveč, celo uro je kramljal z menoj, nihče naju ni motil. Povedal mi je marsikaj, kar gledal sem; on ni bil samo poštni uradnik, bil je tudi pismonoša, a ne samo to, bil je »generalni poštni direktor republike«. Čudil sem se, čudil, kako more en sam človek toliko delati, tako se truditi. Kmalu me je pomiril. Kot pismonoša je nesel le včasih kako pismo, vzrok je enostaven, Liberijanci ne znajo pisati. Kot poštni uradnik sedi tedaj, če pride kak parnik, v oni umazani sobi in sprejema redka pisma. Veliko večji je pa njegov delokrog kot generalni poštni direktor. Prvo delo: on snazi poštni urad, vsaj tako je trdil, jaz nisem mogel zapaziti nobenega sledu tega delovanja; drugo delo: on hodi na lov, najbrž na mrčes, ker drugega lova tam ni; tretje delo: peča se z rejo goved in prešičev.

Povedal sem mu, da pridem iz daljnih krajev. Silil je vame, naj ne zamudim dragocene prilike in naj se predstavim predsedniku Liberije, on sam me je hotel peljati k ekscelenci. In res, drugi dan se napravimo na pot, naš kapitan, neki Anglež in jaz. Poštni urad je bil zaprt, mal zamorček nas je peljal v drugo hišo. Iz te pridrvi neki harlekin, kot oglje črn črnc, v kričeči rdeče-modri uniformi, posejani od vrha do tal z najneverjetnejšimi zlatimi vezeninami. Glavo je komaj držal pokoncu, velikanski klobuk z dvema koncema, podoben Noetovi ladji, mu jo je priklanjal k tlom. Na ladji je kraljevala 15 cm široka kokarda, vsa pretkana z zlatom, na tej pa tri velikanska nojeva peresa. Suknja modra, šerpa okoli nje visokordeča, hlače iz bledorumene volne. Manjkalo mu je še topov na rami in jaz bi bil videl generala Bumbum. Sablja je bila vredna vrstnica

druge oprave, vedno mu je silila med noge, držaj je bil daleč doli pri kolenu. Hoteli smo bruhiti v smeh, a prebitel nas je in se predstavil: spoznali smo v klovnu »generalnega adjutanta« predsednikovega; prišel nas je spremit, povečat naše odlikovanje. Slešil mu je moj prijatelj, poštni veledirektor, v gala uniformi, suknja rdeča kot cinober, telovnik rumen kot slama, hlače zelene kot trava, na vseh mogočih in nemogočih točkah pa zlate vezenine. Zelo mi je imponiral, včeraj kot pismonoša je bil namreč še v navadni delovni obleki, v kopalnih hlačicah.

V vladnem posloviu, največji znamenitosti Monrovije, nas je sprejel majhen, droben nervozen črnc, Nj. Ekseel. Predsednik Liberije. Frak mu je krasilo šestero redov, na topem nosu je nosil pa predpotopne očale, tako velike, da bi jih bil lahko rabil vsak megalotaurus. Izvršivši potrebne formalnosti, prikladne tako visokemu sprejemu, se dvignemo, ekscelencia nam hoče sama pokazati ostale monrovijske znamenitosti: obe zbornici in cerkev. Takoj sem videl, da ima predsednik v svojih prostih urah tudi drug opravilo, opravlja službo vodnika, glavnega cicerona. Generalnemu adjutantu se naš pomenek ni zdel posebno kratkočasen, gledal je skozi okno; a ekscelencia mu požižga in mu veli, naj prinese cilinder in rokavice. Torej tudi adjutant ima postranski opravilo, on je dvorni sluga. Ekscelencia vzame cilinder in si natakne rokavice, barve kot slama. Ob šivih so bile raztrgane, ob koncih so radovedno štrleli prsti vun. Jezno vpraša predsednik adjutanta, zakaj ni prinesel »novih«. Jih nisem mogel dobiti, odgovori komornik. Ekscelencia se pomiri; seveda so bile te rokavice edine, ki jih je imel.

Gremo v parlament, obstoječ iz dveh sobic. V prvi je bil zbran »senat«, po pravih dvanajst oseb, videl sem jih samo šest; eden bolj črn kot drugi, nekateri v lahnem ogrinjalu, drugi v fraku, vsi pa bosonogi. »Hiša reprezentantov« se razlikuje od senata samo v tem, da je njena soba večja in da prevladujejo kopalne hlače. Trideset takih zastopnikov imajo. Belokožci so izključeni od vseh javnih služb, res škoda. Ko je vendar tako prijetno biti poslanec itd. in nič delati. Predstavili so nas seveda tudi ministrom: onemu financ, vnanjih zadev in onemu pravice. In kdo je bil četrti? Sedaj sem šele izvedel, bil je ljubi moj prijatelj, direktor pošt; naslov: minister železnice in vsega prometa sploh. Seveda smo se takoj opravičili, da ga do sedaj nismo nazivali ekscelencia. Vostojanstveno nam je odgovoril, da ni ošaben, saj je republikanec.

Popoldne smo obiskali finančnega ministra, povabil nas je bil. Ravno kokoši je klal, ko smo prišli k njemu, zjutranji frak je bil zamenjal s kopalnimi hlačicami. Marsikaj smo izvedeli od njega. Na primer to-le: Predsednik ima 812 dolarjev letne plače, kujejo denar iz bronca, a izdajajo tudi papirnega; ker pa tega zadnjega nikdar ne vzamejo nazaj, slednjič razpade, kar se mi zdi ena najlokavejših finančnih operacij, ki jih pozna svet.

(Dolje.)

Ugrabljena dediščina.

Kriminalen roman. Napisal Rihard Dallas.

(Dalje.)

Po njegovih besedah so mogli porotniki soditi, da je umrl Hvajt od uboda z nožem ali bodalom — od rane, ki mu jo je z veliko silo zadal nekdo, da se je zgrudil, tako da je mrlič ležal na desni strani.

Drug razlog smrti je bil nemogoč, ker je bil Hvajt zdrav. Zdi se, da je umrl, da ni ne kriknil, niti se boril.

Zdravnik Lincoln je povedal, da ga je Benteň pripeljal že ob sedmih k mrliču, ki je ležal mrtev na divanu. Nadalje je potrdil to, kar je dejal uradnik.

Nadaljna priča je bil Benteň, ki je govoril jasno in odločno. Tisto noč je odšel od Hvajta ob četrt na eno. Hvajt je mnogo pil, bil dobre volje, a ne pijan. Malo po našem odhodu se je vlegel na divan in mu dejal, naj gre domov, kar je storil, ne da bi pospravil mizo. Zjutraj se je vrnil krog sedmih kot navadno in stopil v sobo, ki pa ni bila zaklenjena, čemur se je začudil. Soba je izgledala tako, kot jo je pustil. Hvajt pa je ležal na divanu. Šel je, da bi ga vzbudil, pa je videl, da je mrtev in da mu štrli bodalo iz ledja. Tekel je klicat na pomoč in našel stražnika. Povedal mu je vse, in se vrnil z njim. Ko sta vstopila, sta videla lastnico hiše in služkinjo v veži, kako gledata v sobo, v kateri jih pa ni bilo. Na ukaz redarja je šel na policijo in nato k meni. Pozneje je poslal po gospoda Litela, sam pa je šel po gospoda Bulta; ta pa je odpotoval z jutranjim vlakom, kot mu je povedal sluga. Nato se je vrnil domov, kjer je bilo zbranega že polno občinstva. Več ne ve o tem dogodku...

Nadzornik ga je vprašal, če je bil denar na igralni mizi, ko je odšel iz sobe, na kar je odgovoril, da je nekdo od gospodov pustil tam velik bankovec, ki ga zjutraj ni bilo več.

O kapuci in plašču pa je dejal, da je nosil Hvajt oboje navadno ob deževnem vremenu. Plašč je bil zvečer ob oknu, a zjutraj ga ni bilo več najti.

Za Benteňom je bil zaslišan Davis, ki pa je vedel malo. S tihim glasom je pravil, kaj smo delali zvečer pred umorom, ter je dejal, da je odšel malo poprej kot Benteň. Hvajt je tedaj že ležal na divanu. On pa se je dvignil in odšel v svoje stanovanje. Zjutraj ga je prebudil nemir v hiši, oblekel se je, šel doli in našel Hvajta mrtvega. V sobi je stal stražnik, v veži je bila lastnica hiše s služkinjo.

Potrdil je, da je Bult pustil prejšnji večer štiri bankovce po petdeset dolarjev, ki so ostali tam, ko je on odšel, a zjutraj jih ni več videl. Tudi je potrdil, da je videl ob oknu kapuco in plašč.

Tudi Litel je povedal na kratko, kaj se je godilo v noči pred umorom. Potrdil je Benteňov in Davisov dokaz o denarju in plašču. — Poklicali so Bulta, katerega pa na začudenje teh seveda ni bilo.

Nato je pristopil stražnik, ki ga je bil poklical Benteň, da je šel z njim v sobo; ta je dejal, da je ostal na mestu do prihoda drugega stražnika; potrdil je dokaze prejšnjih prič.

Razprava je bila odložena. Naprosil sem nadzornika, da pošlje drugi dan k meni Milesa. Nato sem se podal z Litelom proti klubu. Razgovarjali smo se, če je Hvajt tisto noč zapustil hišo, če je imel na sebi plašč in kje je ta zdaj.

Ko sva prišla do kluba, mi je naznanil sluga, da me gospod Bult čaka v knjižnici. Šla sva tja in našla Bulta, kako sedi pri peči in bere časopise. Pozdravila sva ga in molčala za trenutek. Nato je dejal Bult:

— Mislim, da so časopisi poročali vse, kar se ve. Prva vest me je dobila v Bufalu in vrnil sem se. Žal mi je, da sem moral odpotovati. Kdo bi se bil nadejal tega? Nisem vedel, da ima ubogi Artur sovražnika. Ali ste na sledu?

— Ne, je dejal Davis; a zmanjkal je denar, ki ste ga vi pustili na mizi.

— Vsota je bila majhna, ni da bi zaradi nje postal morilec; in nihče ni vedel, da je tam, nihče, razen... Tu obstane. Ali sumite koga? — je vprašal.

Jaz sem se obetaval z odgovorom, Litel pa je zanikal na to vprašanje.

Bult je zapazil moj molk in vprašal, če ve policija več kot občinstvo.

— Da, sem dejal; policija upa, da je že na sledu.

— Oprezno je treba postopati, je dejal; če je še pod solncem.

— Bilo bi čudno, če so mu prišli na sled, je pripomnil Litel. Ne verjamem tega.

— Tudi jaz ne, sem pripomnil.

Davis ni izročil svojega mnenja; gledal nas je po vrsti. Ko smo vtihnili, je predlagal, da gremo jest.

Ubogali smo ga in nismo več govorili o tem žalostnem predmetu.

VI. poglavje.

Naslednji dan sem imel drugega važnega posla dovolj, da se nisem mogel baviti s tem dogodkom. Moral sem odpotovati z zgodnjim vlakom in sem se vrnil drugi dan, da izkažem ubogemu Hvajtu zadnjo čast. Nato sem hitel v sodnico, da prisostvujem razpravi, ki je bila prej odložena. Gnječa v mali dvorani je bila večja in zanimanje bolj živo kot prvokrat.

Zjutranji časopisi so prinesli vse moške vesti o novih dokazih in o progono hudodelca. Na nadzornikovem licu sem videl potezo, po kateri sem spoznal, da ne bo dobro za Wintersa.

Moji trije prijatelji so stali malo v strani in se razgovarjali. V bližini je sedel Benteň. Poleg njega sta bili dve gospodičini s črnim šalom ter par ljudi slabe zunanosti, najbrž priče.

Ko so se vsedli porotniki, je poklical nadzornik Bulta. Stopil je s čvrstimi koraki pred porotnike, prisegel je in pripovedoval jasno in zbrano, kar je znal. Povedal je isto, kar so povedali drugi.

Ko je dovršil, se je obrnil do nadzornika, da sliši nadaljnja vprašanja. Dalton ga je prosil, naj opiše bankovce, ki jih je pustil na mizi, in odkod jih je imel. Bult je odgovoril, da so bili bankovci po petdeset

dolarjev, ki jih je prejel v ameriški narodni banki.

Na vprašanje, če ima katerega pri sebi, je vzel denarnico iz žepa in mu pomolil enega. Nadzornik se je obrnil do nekega stražnika, pošepnil mu par besed, nakar je stražnik odšel. Nadzornik je vprašal Bulta, kje je bil ob prvem zaslišanju. Bult je odgovoril, da se je tisto jutro odpeljal z vlakom v Bufalo in se zvečer vrnil.

Dalton ga je vprašal, če se je odločil za potovanje nenadoma in kakšne opravke je imel. Bult je odgovoril, da je mislil odpotovati že dolgo in da je imel urediti neke osebne stvari.

Poklican je bil nočni stražnik, ki je izjavil, da je Hvajt odšel tisto noč ob četrt na eno s plaščem in kapo. Tako oblečena ga je videl Hvajta večkrat. Pol ure pozneje je videl človeka, ki je gledal skozi okno, okoli dveh pa je ta človek odšel iz hiše in krenil k šestemu prehodu. Imel je na sebi svetlo haljo in dežnik; misli, da bi ga spoznal, če bi ga videl.

— Gospa Bunce! je poklical nadzornik, in ena dam, ki sem se je spominjal, se je dvignila in stopila naprej. Bila je to žena srednje starosti, preproste zunanosti.

— Kje stanujete? jo je vprašal.

Povedala je, da v hiši v devetnajsti ulici, blizu Hvajtovega stanovanja. Ima na stanovanju in na hrani eno gospodično.

Na Daltonovo zapoved je razmotal eden izmed stražnikov sveženj, in prikazal se je plašč. Vprašali so pričo, če ve kaj o tem plašču. Spoznala ga je komaj in dejala, da ga je videla na dan Hvajtove smrti na stolici v njeni predsobi. Ni vedela, kako je prišel tja. Toda, ko se je vrnila ob enajsti uri, ga ni bilo več. Kolikor ve, nima nihče v hiši takega plašča. V hiši stanuje samo še ena služkinja. Nadzornik je ni izvpraševal dalje, poklical je gospodično Stantonovo.

Bila je lepa gospodična, krog dvajsetih let črnih las in modrih oči. Nisem je videl nikdar, a slišal sem, da je Hvajtova prijateljica.

— Vi ste gospodična Stantonova? je začel nadzornik z mehkim glasom.

— Da, gospod nadzornik, je odgovorila ona.

— Ne bomo vas zadrževali dalje kot je potrebno, je dejal z ljubeznivim glasom, nakar se je ona nasnehnila.

Nad takim postopanjem sem bil hud čemu to, če vrši službo? Mislim, da je videl, kaj mislim, zato je prišel drugače.

— Gospodična, ali stanujete pri gospe Buncevi?

— Da.

— Kaj veste o plašču, kako je prišel tja?

— Slišala sem od gospe, da ga je videla v predsobi, pozneje ga ni bilo več; kako je prišel tja, ne vem.

— Ali ste ga kdaj prej videli in veste, čegav je?

(Dalje.)